

Actes a ELNA

Remembrança de la massacre (1285)
Visita de la Maternitat d'Elna (1939)

diumenge 16 de maig del 2010



Catedral i claustre d'Elna



Foto: Juan Antonio Olafeta (2004)
www.claustro.com

**INSTITUT DE PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA
CATALANA - IPECC**

Hotel d'Entitats. Providència, 42. 08024 BARCELONA (Països Catalans)
Tel: 93 213 76 48 // e-mail: ipecc@ipecc.cat // Web: www.ipecc.cat

REMEMBRANÇA DE LA MASSACRE DE 1285 A LA CATEDRAL D'ELNA

Diumenge 16 de maig del 2010

08'00 Sortida autocar de Barcelona. (Ronda Universitat, 17)

11'00 Missa a la catedral d'Elna oficiada per mossèn Andreu Oriol en memòria de les víctimes de la massacre del 1285.

12'30 Dinar en un restaurant.

15'00 Visita guiada de la catedral i el claustre d'Elna.

17'00 Visita de la maternitat d'Elna fundada el 1939 per la suïssa Elisabeth Eidenbenz.

18'00 Sortida de l'autocar cap a Barcelona.

21'30 Arribada a Barcelona.

Preu Autocar..... 38 €

Menú al restaurant: 25 €

Cal fer la inscripció prèvia al telèfon 93 213 76 48, o email: ipecc@ipecc.cat

El pagament, només de l'autocar (38 €) , s'ha de fer efectiu a l'IPECC, a la CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS, **c/c 2100-1006-50-0200066059** i guardar una còpia de l'ingrés a l'IPECC per l'autocar el dia de la sortida.

ORGANITZA:

IPECC - INSTITUT DE PROJECCIÓ EXTERIOR DE LA CULTURA CATALANA

AMB LA COL·LABORACIÓ DE L'AJUNTAMENT D'ELNA I DE LA SRA. DANIELA GRAU.



SETGE D'ELNA

El setge d'Elna, entre el 22 i el 25 de maig del 1285, fou un dels episodis de la Croada contra la Corona Catalano-Aragonesa.

L'exèrcit croat sortí de Perpinyà el 13 de maig en direcció als Pirineus i trobà una forta oposició a Elna, que demanà socors a Pere el Gran, el qual envià a Ramon d'Urtx amb trenta cavallers, que marxaren en no obtenir un acord amb els vilatans.

La població del Rosselló, que s'havia congregat a la ciutat, lluità amb força contra els croats i, finalment, es refugiaren a la catedral de Santa Eulàlia, que fou cremada. Fou una matança per part de l'exèrcit croat que a continuació cremà la vila.

L'exèrcit català impedia l'avanç pel Coll de Panissars, situat a les muntanyes del Pirineu. Un mes després d'estar concentrat al Rosselló, l'exèrcit creuà pel Coll de la Massana.

LA CATEDRAL D'ELNA

És un notable edifici romànic, de tres naus, amb tres absis i sense transepte, dividit en trams per pilars i arcs torals. La volta de mig punt que cobreix la nau central és del s XIII, com també les de quart de cercle laterals. Els dos primers trams, amb pilars amb mitges columnes adossades, i bases i capitells preromànics, són de tradició carolíngia. Les sis capelles, gòtiques, de la banda oposada del claustre foren construïdes entre el 1320 i el 1448. La cripta fou terraplenada el 1724 en fer un altar major nou.



EL CLAUSTRE

A diferència de la majoria dels claustres de la Catalunya Nord, el claustre d'Elna no va ser construït per monjos sinó per canonges, els clergues assistents del bisbe en el govern de la diòcesi. Els canonges disposaven d'edificacions de vida i d'estudi ubicades a l'est i a l'oest del claustre. La catedral se situa al sud.

La construcció del claustre es va fer en diverses etapes entre els segles XII i XIV. Els canonges d'Elna van continuar els treballs del claustre, malgrat el declivi de la vila enfront la seva rival, Perpinyà. La residència dels canonges es transferí oficialment a Perpinyà el 1602, tot i que el claustre havia estat abandonat força abans d'aquesta data. Durant la revolució francesa fou ocupat per l'administració municipal i es convertí en el *claustre dels ciutadans*. Les primeres restauracions del monument es van dur a terme en aquella època.

El claustre respecta l'esquema d'arquitectura establert al segle XII: cada galeria té cinc pilars quadrangulars i vuit columnes geminades unides amb arcs de mig punt. Està elaborat totalment amb marbre blanc, probablement marbre de Ceret. L'espai central l'ocupa un jardí que a l'època medieval no era accessible, perquè no hi havia cap porta.

El claustre de la catedral d'Elna es coneix essencialment per les seves escultures romàniques, però també compta amb un nombre important d'escultures gòtiques. (Font: *Wiquipèdia*).



LA MATERNITAT D'ELNA



Edifici original abans de la restauració

La **Maternitat d'Elna** fou una institució humanitària dedicada a ajudar dones, sobretot exiliades. Fou fundada el novembre del 1939 per la suïssa Elisabeth Eidenbenz. Hi van néixer uns 600 nens, fills de refugiades de la Guerra Civil, internades en els camps propers a Elna.

La Maternitat d'Elna era també anomenada la **maternitat suïssa**, ja que era obra d'una fundació humanitària d'aquesta nacionalitat, concretament de la secció del SCI (Servei Civil Internacional) anomenada Cartell d'Ajuda Suïssa als Nens de la Guerra Civil Espanyola. Deixà de funcionar l'any 1944 quan els nazis la tancaren

durant l'ocupació de França. L'any 2004 l'edifici fou adquirit per l'ajuntament d'Elna, que el restaurà i té cura de la seva conservació.

Elisabeth Eidenbenz (1912), infermera d'origen suís, va viatjar a Madrid el 1937 com a voluntària per ajudar a mares i nens durant la guerra civil. Després de la caiguda de la Segona República, els exiliats es van haver de refugiar en els camps francesos. Qualsevol dona embarassada corria el risc de perdre el seu fill o morir ella en el part. Per això Elisabeth va decidir convertir un palauet abandonat a Elna en una llar de maternitat.

Al principi la maternitat es va mantenir gràcies a donacions voluntàries que arribaven d'Europa però, després del començament de la Segona Guerra Mundial, els fons van disminuir i van començar a arribar refugiats de França i la resta d'Europa. Principalment eren dones jueves que fugien de l'ocupació nazi. Per això, la maternitat es va veure obligada a haver d'associar-se amb la Creu Roja i acatar la política d'aquesta sobre neutralitat. Això li impedia acollir refugiats polítics sobretot jueus. Elisabeth va decidir falsejar la identitat de gran part d'ells amb la finalitat de burlar aquestes lleis, arribant a ser detinguda en una ocasió. Va salvar aproximadament 400 nens espanyols i catalans i 200 jueus procedents d'Europa.

La historiadora Assumpta Montellà va recuperar la història a *Els nens d'Elna* (2005), on compara la seva acció amb la d'Oskar Schindler. El 2006 la Generalitat de Catalunya li concedí la Creu de Sant Jordi.

